

รายงานการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์
อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

The People's Participation in 3-Year Development Planning of Wisit Subdistrict
Municipality, Mueang District, Bueng Kan Province

ศุภรักษ์ ฮาดดา¹
รัฐบุรุษ คุ้มทรัพย์²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนทุกหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 377 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการนำไปปฏิบัติ หรือดำเนินการ รองลงมา ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผลตามลำดับ
2. ประชาชนที่มีเพศและอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การจัดทำแผนพัฒนาสามปี, เทศบาลตำบลวิศิษฐ์, จังหวัดบึงกาฬ

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

² (รองศาสตราจารย์ ดร.), อาจารย์ที่ปรึกษา สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

ABSTRACT

The purposes of this study were to study and to compare the people's participation in 3-year development planning of Wisit Subdistrict Municipality, Mueang District, Bueng Kan Province, classified by gender and occupation. The sample consisted of 377 people in every villages of Wisit Subdistrict Municipality, determined by Taro Yamane's method. The 5-rating scale questionnaire was used as the tool. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test (One way ANOVA), and Scheffe's method.

The results of the study revealed as follows:-

1. The people's participation in 3-year development planning of Wisit Subdistrict Municipality, Mueang District, Bueng Kan Province, as a whole and in aspects was at the high level, ranked by descending order of implementation or operation, benefits, decision making, and evaluation aspects, respectively.

2. The participation of people with different gender and occupation in 3-year development planning of Wisit Subdistrict Municipality, Mueang District, Bueng Kan Province, as a whole and in aspects, was found with no difference.

Keywords: The People's Participation, 3-Year Development Planning, Wisit Subdistrict Municipality, Bueng Kan Province

บทนำ

การกระจายอำนาจจากรัฐบาลกลางไปยังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ/ขั้นตอนการบริหารงาน/ปฏิบัติงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งจะสามารถทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนา และสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว อาจกล่าวได้ว่าการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยแท้จริงแล้วก็คือ การกระจายความรับผิดชอบ การตัดสินใจให้กับประชาชนในท้องถิ่น สอดคล้องกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีการปกครองตนเอง และจัดบริการสาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งสิ่งที่ประชาชนได้รับจากการกระจายอำนาจ (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ, 2542)

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลให้นโยบายในการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการเปิดโอกาสให้ประชาชน

ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจ หรือ โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการและมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับฟังข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะของประชาชน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้นั้น จะต้องมีการพัฒนาในการกำหนดทิศทางของการบริหาร/ปฏิบัติงานของผู้บริหารท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

ผู้ศึกษาในฐานะบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่าเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ เป็นเทศบาลที่มีภารกิจหลายๆ ด้านที่ต้องดำเนินการตามระเบียบ ข้อกฎหมายที่ได้ให้อำนาจและขอบเขตภารกิจงานที่สามารถดำเนินการได้ แต่ภารกิจที่ดำเนินการบางอย่างประสบปัญหาและความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน เช่น ด้านการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม คุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ รวมถึงด้าน โครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วม/ความร่วมมือจากประชาชน ประกอบกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลในหลายๆ ปีที่ผ่านมา ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่บรรจุในแผน ส่วนใหญ่จัดทำขึ้นโดยฝ่ายเจ้าหน้าที่ และผู้บริหารเทศบาล ดังนั้น ในแต่ละปี เทศบาลตำบลวิศิษฐ์

จึงมีการเพิ่มเติมแผนพัฒนาสามปีประมาณ 3-5 ครั้ง/ปี ซึ่งเพิ่มเติมตามความต้องการของประชาชนที่ร้องเรียนมาภายหลังจากที่แผนพัฒนาสามปีประกาศใช้แล้วประกอบกับโครงการหลายๆ โครงการของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ มักถูกประชาชนร้องเรียนขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงการเมื่อเริ่มดำเนินการหรือดำเนินการแล้วเสร็จอยู่เสมอ ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นถึงการไม่มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ เนื่องจากประชาชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง (Stakeholder) อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยผู้ศึกษาต้องการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงวิธีดำเนินงานให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ของ

เทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานจัดทำแผนสามปีของเทศบาลตำบลแบบมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

สมมติฐานในการศึกษา

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ในระดับมาก

2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ การดำรงตำแหน่งทางสังคม และในชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ ศึกษา ระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ตามกระบวนการประชาธิปไตยของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ และศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาสามปีแบบมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

วิธีดำเนินการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งมีจำนวน 13 หมู่บ้าน ประชากรรวมทั้งสิ้น 6,496 คน (ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558)

2) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ใช้วิธีการของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1970 อ้างใน อภริณี โรจนประดิษฐ์, 2552) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือยอมให้มีค่าความผิดพลาดได้เพียงร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง 377 คน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงทำการเก็บตัวอย่างทั้งหมด 400 คน เพื่อความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อสอบถามข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุคำตอบในกิจกรรมต่างๆ ที่เข้าไปมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลวิเศษ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลวิเศษ

เกณฑ์การให้คะแนนในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นการแปลค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนน ที่เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดสิ่งที่เป็นนามธรรมด้วยการแปลงเป็นเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีของ Likert

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษา ทั้งในส่วนของการศึกษาศึกษา หลักการและเหตุผล ที่มาและความสำคัญของปัญหา การตั้งสมมุติฐาน และแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา รวมทั้งการศึกษาในส่วนของพระราชบัญญัติเทศบาล ฯ เพื่อทราบถึงที่มา หลักการ บทบาท และความสำคัญของการบริหารท้องถิ่น และเป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร วิชาการ บทความ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในงานวิจัย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 74-84)

3) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

4) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index Of Congruence) ซึ่งค่าที่ใช้ได้ ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

8) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคือ .839

9) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative

Research) เป็นหลัก โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ จำนวน 13 หมู่บ้าน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนัดหมายกลุ่มตัวอย่างทีละหมู่บ้านผ่านผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้าน เมื่อกลุ่มตัวอย่างมาพร้อมกัน ผู้วิจัยจึงได้ชี้แจงแนะนำกลุ่มตัวอย่างก่อนตอบแบบสอบถามเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ครบ 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยใช้การศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสาร ข้อมูล หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ต่างๆ และกฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาคำแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมวลผลการศึกษาโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยกระบวนการมี

ส่วนร่วมของประชาชน โดยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุกิจกรรมต่างๆ ที่เข้าไปมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลวิศิษฐ์

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ประชาชนไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลวิศิษฐ์

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของตัวเลือก 5 ตัวเลือก เกณฑ์การวัดระดับความสำคัญของปัจจัยตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale)

การทดสอบสมมติฐานการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดสมมติฐานการศึกษาไว้ 2 ข้อ โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ข้อมูลแบบสอบถามผลการศึกษาคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ได้แก่ ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมจัดทำแผน ด้านการเข้ามามีบทบาทและด้านการเข้าร่วมพัฒนาตามแผน โดยกำหนดระดับการมีส่วนร่วมไว้ที่ระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากกว่า 3.41 ขึ้นไป หรือระดับความคิดเห็น

อยู่ในระดับมาก ถือว่ายอมรับสมมติฐาน โดยการใช้สถิติ One Sample T-test

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ข้อมูลแบบสอบถามผลการศึกษาคำคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งทางสังคม กับตัวแปรตามด้านการชวนการมีส่วนร่วมจัดทำแผน ด้านการเข้ามามีบทบาท ด้านการเข้าร่วมพัฒนาตามแผน โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.25 ช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.00 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 40.50 สำหรับรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็น ร้อยละ 39.50 ส่วนการดำรงตำแหน่งในชุมชนเทศบาล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป ไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดๆ ในเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 86.00 และรองลงมาเป็น คณะกรรมการชุมชนในเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 8.00 โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีอายุต่ำกว่า 40 ปีและมี

ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ และมีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้น้อยและไม่คงที่

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ ในภาพรวมของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58, S.D. = 0.492$) ประกอบด้วยบทบาทของเทศบาลในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี และบทบาทของประชาชนในการร่วมจัดทำ แผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านบทบาทของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ต่อการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี พบว่า ประชาชนมีความเห็นสอดคล้องกับเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ในการจัดเก็บข้อมูลและใช้ข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และเทศบาลวิศิษฐ์ได้ประมาณรายจ่ายประจำปี รวมถึงเทศบาลตำบลวิศิษฐ์เอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยใช้แผนและเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหา โดยมี การจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อตรวจสอบสภาพปัญหา/ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากประชาชนในพื้นที่ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

สำหรับบทบาทของประชาชนในการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล พบว่า ประชาชนดำเนินงานโดยยึดหลักการตามระบอบประชาธิปไตย โดยมีบทบาทในการเสนอแผนงาน โครงการของชุมชนต่อเทศบาล

ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการพัฒนาในด้านอื่นๆ อาทิ ด้านสังคม การศึกษา ซึ่งจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน และมีความเห็นว่าประชาคมคือองค์กรที่เป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชน

3. ปัญหาอุปสรรคในชุมชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ประชาชนไม่ให้ความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาในชุมชนด้วยตนเอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และประชาชนไม่เข้าร่วมประชาคมเพราะไม่มีเวลาและไม่ได้คำตอบแทน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ซึ่งสมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง และยังคงคิดว่าการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการและหน่วยงานท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ซึ่งยังมีความขัดแย้งกันเองในเรื่องการเสนอความต้องการภายในชุมชนเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล และเห็นว่าประชาคมเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำกับภาคราชการในการแก้ไขปัญหาชุมชน

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์

จากประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ของ

เทศบาลตำบลวิศิษฐ์ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลในระดับปานกลาง โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 โดยมีความเห็นว่แผนพัฒนาสามปีมีวิธีปฏิบัติทางราชการที่มีขั้นตอนยุ่งยาก ซับซ้อน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 และแผนพัฒนา/โครงการบางรายการต้องทำร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ทำให้ยุ่งยากต่อการปฏิบัติโครงการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 รวมถึงมีปัญหาความต้องการโดยประชาชนที่บรรจุลงในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลยังไม่ได้รับการดำเนินการ และแผนพัฒนาได้รับการจัดสรรงบประมาณจากจังหวัดและส่วนกลาง จึงเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติโครงการตามแผนพัฒนาเทศบาล และยังมีความเห็นว่าโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาเทศบาลไม่ได้นำมาจากปัญหา และความต้องการที่เสนอโดยประชาชน

5. ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลในระดับปานกลาง โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีคือ ประชาชนต้องการมีรายได้เพิ่มมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 รองลงมาคือ ประชาชนต้องการความรู้ในการประกอบอาชีพ และต้องมึงานทำ รวมถึงต้องการได้รับความร่วมมือใน

การหาตลาดจำหน่ายผลผลิต และต้องการความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกสภาเทศบาล ต้องการเห็นการพัฒนาชุมชนของตนเอง และต้องการมีโอกาสรับผิดชอบต่อชุมชน

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลของประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับมาก โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีงานทำอยู่แล้ว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และเหตุผลเพราะเทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง และเห็นว่ามีตัวแทน เพื่อนบ้านเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) อยู่แล้ว รวมทั้งเห็นว่าไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลก็เพียงพอแล้ว และไม่เข้าใจในการดำเนินงานของเทศบาล รวมถึงกิจกรรม/โครงการต่างๆ ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น และรูปแบบกิจกรรม/โครงการต่างๆ ไม่มีความน่าสนใจ

จากปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) โดยกระบวนการมีส่วนร่วม จากตาราง 4.10 และจากปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ดังตาราง 4.11 จากการแจกแจงความถี่ซึ่งอยู่ในระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างยังแสดง

ให้เห็นถึงปัจจัยที่เข้ามามีส่วนร่วมส่วนใหญ่เป็นความต้องการความรู้ในการประกอบอาชีพ โดยต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ท้องถิ่นต้องกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น ซึ่งการปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของระบบการปกครองระบบประชาธิปไตย เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชน ทำให้การจัดบริการสาธารณะต่างๆ เป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง มีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ ตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน เพื่อนำไปสู่การจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของเทศบาล ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากประชาชน เพื่อประชาชนและนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นและประชาชนตามแผนงาน โครงการต่อไป

7. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน การดำรงตำแหน่งทางสังคม และในชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

ร่วมในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์

อภิปรายผลการศึกษา

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ จากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า เทศบาลตำบลวิศิษฐ์มีการจัดเก็บข้อมูลและใช้ข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) และเทศบัญญัติรายจ่ายประจำปี รวมถึงเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ มีการเอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นอย่างดี โดยใช้แผนและเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นกระบวนการแก้ไขปัญหา โดยมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อตรวจสอบสภาพปัญหา ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากประชาชนในพื้นที่ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอีกด้วย ซึ่งจากการแสดงทัศนคติความคิดเห็น ต่อบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ได้แสดงปัญหา อุปสรรค ในชุมชนตนเองและปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนเพื่อตรวจสอบ โดยประชาชนเข้ามา

มีส่วนร่วมดำเนินงานและโดยยึดหลักการตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ William Erwin (1976) ที่ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนคือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากประชาคม

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ ซึ่งเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ เป็นองค์กรที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนตามแนวคิดการปกครองท้องถิ่น โดยประหยัด หงษ์ทองคา (2520) ได้ให้สาระสำคัญของวัตถุประสงค์การปกครองท้องถิ่น ไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรู้จักปกครองตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการที่สนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ยึดตามหลักการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่น เป็นวิธีที่รัฐมอบอำนาจปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยบริหารราชการส่วนกลาง ไปจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร โดยพิจารณาจากระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการวางแผน (Planning) เป็นหัวใจ สำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น

2. ปัญหา อุปสรรคในชุมชนที่มีผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาล ตำบลวิศิษฐ์

จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหา อุปสรรคในชุมชนในการมีส่วนร่วมของ ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า จากการสอบถามความคิดเห็นของ ประชาชน พบว่า ประชาชนไม่ให้ความสำคัญ ที่จะแก้ไขปัญหาในชุมชนด้วยตนเอง โดยคิด ว่าการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเป็นหน้าที่ของ หน่วยงานราชการและหน่วยงานท้องถิ่นใน การแก้ไขปัญหาของชุมชน ซึ่งพบว่า ประชาชนไม่ได้เข้าร่วมประชาคมเพราะไม่มี เวลา และไม่ได้ค่าตอบแทน และสมาชิก ชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจในบทบาท ของตนเอง ซึ่งยังมีความขัดแย้งกันเองในเรื่อง การเสนอความต้องการภายในชุมชน เพื่อ นำไปจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

จาก การ ศึกษา ตาม ระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจะต้องดำเนินการวางแผนพัฒนาโดย จัดทำแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาและ แผนพัฒนาสามปี เนื่องจากการวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมาย

ดังกล่าว โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจำเป็นอย่าง ยิ่งที่ต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้ คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาคม และสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลใน ช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัด และประเมินผล โดยการบริหารจัดการตาม แผน แผนงาน โครงการ จะต้องเป็นการ บริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อม ที่จะให้บริการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงาน ของรัฐและประชาคม ซึ่งสอดคล้องกับ ชวงศ ฎาษะบุตร (2539) ที่ได้กล่าวถึงหลักและ ทฤษฎี ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น หลักการรวมอำนาจการปกครอง การแบ่ง อำนาจการปกครอง และการรวมอำนาจการ ปกครองท้องถิ่น พบว่า ปัญหาของการ ปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ นั้นส่วน หนึ่ง ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มี ผลต่อรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย ผล การศึกษาครั้งนี้พบว่า มีความสอดคล้องกับ การศึกษาของปนัดดา บรรเลง (2548) ซึ่งได้ ทำการศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลนครเชียงใหม่ (พ.ศ. 2545-2549) ผล การ ศึกษา พบ ว่า แนวทางและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลนครเชียงใหม่ โดยกระบวนการมี ส่วนร่วมของประชาชนได้เปิด โอกาสให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนของตนเองและ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของเทศบาล ซึ่งส่งผลให้แผนพัฒนาเทศบาลสอดคล้องและตรงกับความต้องการของประชาชน ซึ่งผลการศึกษาทำให้ทราบว่าประชาชนชุมชนและกรรมการชุมชนมีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี โดยกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับมากเช่นกัน

3. ปัจจัยความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมและไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ต้องการมีรายได้เพิ่มมากขึ้น และต้องการมีความรู้ในการประกอบอาชีพ และต้องการมีงานทำ รวมถึงการได้รับความร่วมมือในการหาตลาดจำหน่ายผลผลิตของชุมชน และต้องการความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกสภาเทศบาล

ส่วนปัจจัยที่ประชาชนไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า มีงานประจำทำอยู่แล้วทำให้ไม่มีเวลาในการไปเข้าร่วมประชาคม อีกทั้งเทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องความรู้ความเข้าใจต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง และเห็นว่ามีความ

เพื่อนบ้านเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอยู่แล้ว และไม่เข้าใจในการดำเนินงานของเทศบาล รวมถึงกิจกรรม/โครงการต่างๆ ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น และรูปแบบกิจกรรม/โครงการต่างๆ ไม่มีความน่าสนใจ

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ซึ่งการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ ส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไปในเขตเทศบาล ได้แสดงทัศนคติและความคิดเห็นต่อบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นแผนที่สะท้อนความต้องการของประชาชน เพราะประชาชนรู้ปัญหาในชุมชนของตนเอง จึงสามารถแก้ไขปัญหามาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาในรูปแบบเดิมที่จัดทำโดยรัฐเพียงฝ่ายเดียว เนื่องจากประชามเป็นองค์กรที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน ควรจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย และสามารถทราบถึงปัญหา และความ ต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากกว่าการขาดการ

จากการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิศิษฐ์ รูปแบบใหม่ที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนสามปีตรงกับกระแสนโยบายปัญหาความ

ต้องการของชุมชนแต่ละแห่งได้อย่างแท้จริง ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ ซึ่งพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลวิเศษ ในระดับมาก จากผลการทดสอบสมมติฐาน จากตาราง 4.12 โดยกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเสนอความต้องการผลักดันในรูปแบบของแผนงานโครงการในการประชุมประชาคมท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในการคัดเลือกผู้บริหารท้องถิ่นและเป็นผู้เสียภาษีให้กับเทศบาลแผนงานโครงการต่างๆ เป็นการนำผลงานที่ใช้เงินภาษีของประชาชนมาหาเสียง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษามาใช้

1. ด้านประชาชน พบว่า ประชาชนขาดแรงจูงใจที่จะแก้ไขปัญหาในเขตเทศบาลตำบลวิเศษ ด้วยตนเอง เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงไม่สนใจมาเป็นสมาชิกประชาคม ทำให้ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสมาชิกประชาคมในชุมชนในเขตเทศบาลตำบลวิเศษ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองทำให้การ

ดำเนินการประชาคมเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

2. ด้านแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล พบว่า แผนพัฒนาควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเป็นหลัก และควรมีความหลากหลายและครอบคลุมเนื้อหาทุกยุทธศาสตร์การพัฒนา เพราะต้องมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ จังหวัด อำเภอ และตำบล

3. ควรมีการพัฒนาบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการทำงานกับชุมชนในเขตเทศบาลให้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเทศบาลยังขาดบุคลากรที่จำเป็นในด้านงานต่างๆ ที่สำคัญคือด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการสังคมสงเคราะห์ เนื่องจากบุคลากรด้านนี้จะต้องทำงานร่วมกับชุมชนโดยตรง ซึ่งการขาดบุคลากรดังกล่าว ทำให้การประสานงานในชุมชนไม่เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน การประสานงานเป็นไปในลักษณะเป็นครั้งๆ ไป

4. ผู้นำชุมชนควรทำหน้าที่เป็นแกนนำในการสร้างการมีส่วนร่วมภายในชุมชนและภาครัฐ ซึ่งจากประสบการณ์การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมาพบว่า มักเกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลของหมู่บ้านตนเอง เช่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ขัดแย้งส่วนบุคคลกับ กลุ่มผู้นำสตรีแม่บ้าน กลุ่มผู้นำอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) กลุ่มผู้สูงอายุ หรือแม้แต่กลุ่มเยาวชน ทำให้การทำงานด้านการพัฒนาต่างๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก ถ้าผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการ

ติดต่อประสานงานกันเองได้ภายในชุมชนจะทำให้เกิดการพัฒนามากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในครั้งต่อไป ควรมีการจัดทำวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วย เช่น การสนทนากลุ่ม (Focus

Group) เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของการวิจัยมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริเวณใกล้เคียง เพื่อนำข้อสรุปมากำหนดนโยบาย หรือแก้ไขปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการกระจายอำนาจตามเจตนารมณ์ของประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง

ชูวงศ์ ฉายะบุตร.2539. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมเนศพรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.

เทศบาลตำบลวิศิษฐ์. 2554. แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-พ.ศ. 2557). บึงกาฬ.

บุญชม ศรีสะอาด. 2553. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ปนัดดา บรรณ. 2548. การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปีโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลนครเชียงใหม่ (พ.ศ. 2545-2549). การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประหยัด หงษ์ทองคำ. 2526. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.

2542. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 116 ตอน 114 ก วันที่ 17 พฤศจิกายน 2542.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 115 ตอนที่ 55 ก.

วันที่ 11 ตุลาคม 2540.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ง.

วันที่ 24 สิงหาคม 2550.